

HOOFDSTUK 13

KLIMAAT, ENERGIE EN DE TOEKOMST

2015–2029

Inleiding

Weinig onderwerpen hebben de internationale politiek van de 21e eeuw zo sterk beïnvloed als klimaatverandering en energievoorziening.

Wat ooit vooral werd gezien als een milieuvraagstuk, groeide uit tot een thema dat direct raakt aan:

- economie;
- geopolitiek;
- nationale veiligheid;
- technologie;
- industrie;
- internationale samenwerking.

Tussen 2015 en 2029 werd duidelijk dat klimaatbeleid niet alleen gaat over het verminderen van uitstoot.

Het gaat ook over:

- wie de energie van de toekomst levert;
- welke landen technologisch vooroplopen;
- welke economieën nieuwe markten domineren;
- hoe samenlevingen omgaan met onzekerheid en verandering.

De periode werd gekenmerkt door een voortdurende spanning tussen twee werelden:

de bestaande fossiele economie en de opkomende duurzame economie.

13.1 De Fossiele Wereldorde

Sinds de industriële revolutie zijn olie, gas en steenkool de motor geweest van economische groei.

Wereldwijde welvaart, industrie en transport werden gebouwd op fossiele brandstoffen.

Veel landen danken hun geopolitieke invloed aan energievoorraden.

Voorbeelden zijn:

- Rusland;
- Saoedi-Arabië;
- Verenigde Staten;
- Canada;
- Noorwegen;
- Golfstaten.

Daardoor werd energie niet alleen een economische factor, maar ook een geopolitiek instrument.

13.2 Klimaatverandering als Strategische Uitdaging

Wetenschappelijke rapporten maakten steeds duidelijker dat klimaatverandering grote gevolgen kan hebben.

Risico's omvatten:

- extremer weer;
- droogte;
- overstromingen;
- voedselonzekerheid;
- migratiestromen;
- economische schade.

Hierdoor begonnen steeds meer regeringen klimaatbeleid te zien als een strategische noodzaak.

Niet alleen voor toekomstige generaties.

Maar ook voor economische stabiliteit op korte termijn.

13.3 Het Klimaatakkoord van Parijs

Een belangrijk moment was de totstandkoming van het:

Akkoord van Parijs

Het akkoord had als doel de mondiale temperatuurstijging te beperken.

Bijzonder was dat vrijwel alle landen deelnamen.

Het akkoord symboliseerde een zeldzaam moment van wereldwijde samenwerking.

Tegelijkertijd werd duidelijk dat politieke steun voor klimaatbeleid niet vanzelfsprekend is.

13.4 Amerikaanse Koerswijzigingen

Geen enkel land illustreert deze spanning beter dan de Verenigde Staten.

Onder verschillende regeringen veranderde de koers meerdere keren.

Sommige regeringen benadrukten:

- klimaatbeleid;
- energietransitie;
- internationale samenwerking.

Andere regeringen legden meer nadruk op:

- fossiele energie;
- energieonafhankelijkheid;
- economische concurrentiekracht.

Daardoor ontstond onzekerheid over de langetermijnrichting van het Amerikaanse energiebeleid.

Deze wisselingen hadden gevolgen ver buiten de Verenigde Staten.

13.5 Trump en Fossiele Energie

Binnen het America First-denken werd energie vaak gekoppeld aan nationale kracht.

De nadruk lag op:

- olieproductie;
- aardgasproductie;
- energie-export;
- industriële concurrentie.

Voorstanders stelden dat goedkope energie:

- banen creëert;
- economische groei stimuleert;
- strategische onafhankelijkheid versterkt.

Critici waarschuwden dat een sterke focus op fossiele brandstoffen investeringen in toekomstige technologieën zou kunnen vertragen.

13.6 De Europese Green Deal

Terwijl de Amerikaanse koers regelmatig veranderde, koos Europa voor een andere strategie.

De Europese Unie lanceerde de:

Europese Green Deal

Belangrijke doelstellingen waren:

- klimaatneutraliteit;
- vermindering van uitstoot;
- vergroening van industrie;
- energiebesparing;
- investeringen in innovatie.

Voor Europa werd klimaatbeleid steeds meer onderdeel van economisch en strategisch beleid.

13.7 De Energietransitie

De energietransitie omvat veel meer dan het vervangen van fossiele brandstoffen.

Het gaat om de ontwikkeling van:

- zonne-energie;
- windenergie;
- waterstof;
- batterijen;
- slimme elektriciteitsnetten;
- kernenergie in sommige landen.

Daardoor ontstond een wereldwijde technologische race.

Landen wilden niet alleen verduurzamen.

Zij wilden ook marktleider worden in nieuwe industrieën.

13.8 Kritieke Grondstoffen

De overgang naar duurzame energie bracht nieuwe afhankelijkheden met zich mee.

Technologieën vereisen grondstoffen zoals:

- lithium;
- nikkel;
- kobalt;
- koper;
- zeldzame aardmetalen.

Hierdoor verschoof een deel van de geopolitieke aandacht van olievelden naar mijnbouw en grondstoffenketens.

De energietransitie werd daarmee ook een geopolitieke transitie.

13.9 De Energiecrisis als Ommekeer

De oorlog in Oekraïne veranderde het energiedebat fundamenteel.

Europa werd geconfronteerd met:

- stijgende energieprijzen;
- leveringsproblemen;
- geopolitieke risico's.

Daardoor groeide het besef dat energiebeleid niet alleen een klimaatvraagstuk is.

Het is ook een veiligheidsvraagstuk.

Deze ontwikkeling versnelde investeringen in:

- hernieuwbare energie;
  - LNG-infrastructuur;
  - energiebesparing;
  - energieonafhankelijkheid.
-

13.10 Bedrijven en de Nieuwe Energie-economie

Bedrijven begonnen steeds meer rekening te houden met:

- klimaatrisico's;
- regelgeving;
- investeerdersverwachtingen;
- energiekosten.

Grote investeringsstromen gingen richting:

- schone technologie;
- batterijproductie;
- elektrische mobiliteit;
- duurzame infrastructuur.

Daardoor ontstond een nieuwe economische sector die inmiddels honderden miljarden euro's en dollars omvat.

13.11 De Politieke Polarisation van Klimaatbeleid

Klimaatbeleid werd steeds vaker onderdeel van bredere politieke discussies.

Onderwerpen waren:

- economische kosten;
- werkgelegenheid;
- energieprijzen;
- overheidsregulering;
- nationale soevereiniteit.

Voorstanders benadrukten de noodzaak van snelle actie.

Critici waarschuwden voor:

- hoge kosten;
- verlies van concurrentiekracht;
- maatschappelijke weerstand.

Daardoor werd klimaatbeleid een van de meest gepolariseerde thema's van de periode.

13.12 De Wereldwijde Concurrentiestrijd

Steeds meer landen zagen klimaatbeleid niet alleen als milieubeleid.

Zij zagen het als industrieel beleid.

De vraag werd:

Wie levert de technologie van de toekomst?

Concurrentie ontstond rond:

- batterijen;
- elektrische voertuigen;
- waterstof;
- kernenergie;
- kunstmatige intelligentie voor energienetten.

De energietransitie werd daardoor een economische race tussen regio's en grootmachten.

Speciaal Aandachtspunt

Hoe beïnvloedt politieke instabiliteit investeringen in duurzame energie?

Dit is een van de belangrijkste vragen van de komende decennia.

Investerders houden van:

- voorspelbaarheid;
- stabiele regelgeving;
- langetermijnplanning;
- juridische zekerheid.

Duurzame energieprojecten hebben vaak een investeringshorizon van twintig tot veertig jaar.

Wanneer regeringen regelmatig van koers veranderen, ontstaan risico's.

Voorbeelden:

- subsidies kunnen verdwijnen;
- vergunningen kunnen wijzigen;
- klimaatdoelen kunnen worden aangepast;
- regelgeving kan worden teruggedraaid.

Daardoor kunnen investeerders terughoudender worden.

Het Amerikaanse Voorbeeld

Tussen 2015 en 2029 zagen investeerders meerdere koerswijzigingen.

Afhankelijk van verkiezingsuitslagen veranderden prioriteiten rond:

- klimaatbeleid;
- fossiele energie;
- belastingvoordelen;
- emissieregels.

Voor bedrijven werd het daardoor moeilijker om langetermijnbeslissingen te nemen.

Sommige projecten werden versneld.

Andere werden uitgesteld.

Het Europese Voorbeeld

Europa probeerde juist meer voorspelbaarheid te creëren via:

- meerjarige programma's;
- wettelijke klimaatdoelen;
- Europese regelgeving.

Dit gaf investeerders meer zekerheid.

Tegelijkertijd ontstonden ook hier politieke discussies over kosten en concurrentievermogen.

Analyse: Klimaatbeleid als Economisch Beleid

Een van de belangrijkste inzichten van de periode 2015–2029 is dat klimaatbeleid niet langer uitsluitend milieubeleid is.

Het is ook:

- industriebeleid;
- energiebeleid;
- veiligheidsbeleid;
- investeringsbeleid.

Landen die stabiele randvoorwaarden creëren, trekken eerder investeringen aan.

Landen met sterk wisselend beleid lopen het risico dat kapitaal elders wordt geïnvesteerd.

Hierdoor wordt politieke stabiliteit steeds belangrijker voor economische ontwikkeling.

Historische Betekenis

De energietransitie kan uiteindelijk vergelijkbaar blijken met eerdere industriële revoluties.

Zoals stoomkracht, elektriciteit en digitalisering samenlevingen veranderden, kan de overgang naar nieuwe energiebronnen de economische verhoudingen van de 21e eeuw hertekenen.

Welke landen hiervan profiteren, hangt niet alleen af van technologie.

Het hangt ook af van:

- politieke stabiliteit;
  - investeringsklimaat;
  - internationale samenwerking;
  - strategische keuzes.
-

Conclusie

De periode 2015–2029 laat zien dat klimaat en energie niet langer los van elkaar kunnen worden gezien.

De wereld bevindt zich midden in een historische overgang.

Fossiele brandstoffen blijven voorlopig belangrijk.

Tegelijkertijd groeit de duurzame economie snel.

Politieke keuzes bepalen in toenemende mate welke landen de winnaars en verliezers van deze transitie worden.

Kernvraag

Zal de energietransitie de wereld verenigen door gezamenlijke technologische vooruitgang, of juist nieuwe geopolitieke rivaliteit creëren rond energie, grondstoffen en economische macht?

Het antwoord op die vraag zal niet alleen bepalen hoe energie wordt opgewekt.

Het zal mede bepalen hoe de wereldorde van de 21e eeuw eruitziet.

Je hebt de limiet van Free voor chats met bijlagen bereikt

Upgrade nu, wacht tot 10:53 om bestanden te blijven gebruiken of chat verder zonder bestanden.

Nieuwe chat

Gratis aanbieding